

super altare extendit. altera quam super calicem
plicatam imponit significantes duo linteamenta
na. quibus ioseph corpus xpi inuoluit. Extensa
reperit sindonem qua corpus fuit in sepulchro
inuolutum. et inde corporale vocatur. plicata sup
calicem posita sudarium. quo caput eius fuit se-
paratim inuolutum. Quidem extensa que corpo-
rale vocatur. significat fidem. plicata que suda-
rium vocatur. intellectum enim hoc misterium cre-
di debet sed comprehendere non valet. ut fides habeat
at meritum cui humana ratio non prebet experi-
mentum. Secundo quoque corporale siue sindo sub-
sistens significat christi humilitatem in passione
sudarium vero laborem. Tercio etiam corporale si-
gnificat linteum quo christus erat precinctus
sudarium laborem in persecutionibus. Ad hoc pal-
la super calicem posita aliquam seque superiorem eius
partem non totum tegit. in quo datur intelligi
quod sudarium aliquam partem capitis xpi tegebatur
et aliquam non. sicut mos est iudeis facere. que-
dam tamen ecclesie non habent nisi unum corpo-
rale. pro eo quod in euangelio legitur quod ioseph cor-
pus ihesu inuoluit in sindone munda non enim di-
xit in sindones in plurali et hoc ad significandum
sacramenti unitatem. et significat sindonem. qua
christi corpus fuit inuolutum. Corporale au-
tem ideo remanet super altare usque ad sumptio-
nem corporis et sanguinis elevationem calicis ad
altari. quia linteamen et sudarium in sepul-
chro usque post domini resurrectionem remanse-
runt. Preterea corporale remanens propter sui
albedinem ostendit mundiciam mentis quae sem-
per habere debet corpus domini sumens. Porro
papa statuit ne femine sacrate vel moniales sa-
cra vasa puta calicem vel patenam vel sacras pal-
las et corporalia attingant. Ipse tamen huiusmo-
di ornamenta altaris et ministrorum facere pos-
sunt. exemplo marie que talia fecit et texuit in
sum ministerij tabernaculi feteris. Communiter
tamen palla vocatur munda mappa supra quam
corporale distenditur. Et dicitur palla. eo quod pal-
leat vel abscondit in se misterium supradictum.
Debet autem altari duplici mappa operiri ad du-
plicem stolam mentis. scilicet et corporis designan-
dam. De oblatione sacerdotis et de officio
ministrorum circa illam. et de patena et de
oblationibus populi et clericorum.

Hoc igitur manibus diaconus vel sa-
cerdos minister exteris manibus
mediante munda taballia accipit ma-
nus episcopi. quasi iuuans illum de
falsiditio ad surgendum quod qui
deus sit non ad adiuuandum. sed potius ad pro-
uocandum illum. id est xpm. quod significat quod surgat
et pro populo oret. Juxta illud. exurge domine adiuua
nos. et iterum. Exurge qui dormis. et sic mediante
munda taballia. ad notandum quod mediante munda
manu. id est operum nostrorum excitatur dominus
ad adiuuandum nos apud patrem. Si autem hoc

ad ipsum pontificem xpi referatur vicarium tunc
dicendum est quod ipse prouocatus adiuuatur. per
mundiciam manuum eorum pro quibus orat ut
eius oratio efficax habeatur. Rursus xpc omnia
bona opera ecclesie principaliter operatur. sicut
legitur in **Ma.** omnia bona opera nostra operatur
es in nobis domine eius locum gerit episcopus. Minister vero
tanquam eius famulus et eius coadiutor typum co-
operantis ecclesie gerit que in suis operibus christi
operantis ministra est et adiutrix sicut dicit apostolus
Co. adiutores enim dei sumus. qui roborem. id est
uocam reuerentiam adhibet. quasi secundum apostolum
1. non sumus sufficientes aliquid cogitare a nobis
quasi ex nobis. sed sufficientia nostra ex deo
est. Deinde episcopus vel sacerdos ingreditur
sanctuarium perueniens ad altare consecratum
hic est xpus qui cenaculum grande stratum est
ingressus cum discipulis cenaturus et eis cor-
pus suum traditurus. ubi mysticam oblationem ac-
cipit a ministris. insinuans illud quod iohannes ange-
lista describit. Johannes inquit ante sex dies pa-
sce venit in bethaniam ubi lazarus mortuus fu-
erat quem suscitauit ihesus et fecerunt ei cenam
in qua maretha ministrabat. Procedit autem ad
altare absque mitra et baculo et cum vestibus sa-
cris. prout in suis locis dicitur est. Considera ergo
ordinem. nam euangelium precedit. fides in sim-
bolo sequitur. Deinde munera offeruntur. necesse
est enim primum audire quo inquit apostolus Cre-
dent nisi predicetur. Deinde. quis nisi recte credi-
derit munus deo acceptabile offerre non poterit
quia sine fide impossibile est deo placere. Hic er-
go de triplici oblationis genere dicendum est vi-
delicet de oblationibus sacerdotis ministrorum
et populi. Sacerdos itaque primo offert seipsum
Offerenda etiam sunt que sunt dei deo id est ami-
me habentes similitudinem dei impressam. Deinde
de que sunt sacrificia necessaria scilicet panem et
vinum et aquam. et alia sacrificia apta. Et nota quod
in veteri testamento ponebantur super mensam
tabernaculi. xij. panes azimi de simila mundi val-
de et ponebantur semper alteriussecus et singulis sup
ponebatur patena aurea et super patenam pugil-
lus thuris. Panes autem isti dicitur fuisse sacerdos
tales. quia soli sacerdotes eos de altari sublato
comedebant. vel secundum iosephum. quia dominus
preceperat quod soli sacerdotes illos formarent et
coquerent et ponerent in mensa et collerent. ipsi
tamen hoc non obseruauerunt. Et ex his con-
uincitur quod sacerdotes debeant hostias facere pro
seipso. Dicebantur etiam panes propositionis
quia positi erant super mensam propositionis eo-
ram domino in memoriam sempiternam duode-
cim tribuum filiorum israel. **exo.** xxv. c. Vel po-
ro positi. id est longo tempore positi. scilicet per totam
ebdomadam. Nam in diluulo sabbati. recentes
et calidi imponebantur mensae. et erant ibi immoti
usque ad sequens sabbatum. et tunc subtraherentur
vel erant ibi in eternum per successionem ponentur
ibi in mensa. Hostia autem formatur rotunda.

quia domini est terra. et plenitudo eius orbis terrarum et vniuersi qui habitant in eo. ut ipsa sua forma significet illum. qui principio caret et fine. quamuis ipse sit alpha et omega. id est principium principians atque finis. apoc. i. c. Rursum cum figura rotunda formetur a puncto ad punctum. per hoc innuit. quia a b ipso sunt omnia. et ad ipsum omnia reuertuntur. Unde ps. veritas tua in circuitu tuo. De hac figura dictum est in prohemio secundae partis. de hoc etiam dicitur in sexta particula canonis super verbo. **Accepit panem. Ceterum duo sunt que offeruntur. donum videlicet et sacrificium. Donum dicitur quicquid auro vel argento vel qualibet alia specie offertur. Aliud tamen est donum et aliud munus. prout dicitur sub prima particula canonis super verbo. **Hec dona. Sacrificium est victimia et quaecumque in ara cruciantur seu ponuntur. quasi sacrum factus vel signum. quia prece mystica consecratur pro nobis in memoria dominice passionis. Quibusdam autem peruersi haeretici nobis ad presumptionem magnam reputant. quia sacrificamus et consecrationem hostie sacrificium appellamus. Cum scriptura ex persona domini dicat. nolo sacrificium. et plane offeratis vltra sacrificium frustra. Et in euangelio. Misericordiam volo et non sacrificium. Et dicendo. si voluisset sacrificium et cetera. De hoc et quid sit sacramentum dictum est in prima parte sub tit. de ecclesiasticis sacramentis. Omne autem quod deo datur. aut dedicatur aut consecratur. Quod dicendo datur unde et appellatur. Erant igitur qui consecrationem dedicationem significare putant. imolatio ab antiquis dicta est eorum in mola altaris posita victima crederetur. mactari enim post imolationem est. nunc autem imolatio panis et calici conuenit libatio vero tantum calicis oblatio est. Iuxta illud. et libauit de sanguine vultus. et illud poeticum. Tunc patenas libare ioui. Libare enim proprie est effundere. et antiquis eius. quod in liquida materia offerebatur ut vinum et oleum libantem dicebatur. quod vero in sicca. ut simula. panis et thus oblatio nominabatur. Hostie apud veteres dicebantur sacrificia. que fiebant priusquam contra hostes pergerent. victimae vero sacrificia. que post victoriam deuictis hostibus imolabant de quibus dicitur sub sexta particula canonis super verbo. **Qui pridie. Et erant victimae maiora sacrificia quam hostie. vel victimae dicebatur. quia victa ducebantur ad aras. Olostium id est vbi totum quod offerebatur posita agnus vel vitulus in altari igne consumitur. olon enim grece dicitur totum. caustos incensio. Cerimonie apud latinos dicuntur sacra omnia. que apud grecos orgia vocantur. proprie tamen cerimonie a carendo dicuntur. eorum in his que in sacris offeruntur in suo usu careant homines. alij appellant cerimonias obseruancias iudeorum in abstinentia quarundam escarum. secundum veterem legem a carendo. quia careant rebus quibus abstinent. Panis autem et calicis sacramentum euca-******

stie dicitur prout dicitur sub dicto verbo. qui pridie. Porro circa oblationem sacerdotis. ministri sua officia exequentur. Diaconus enim corporale super altare explicat et disponit. in quo ostenditur quod euangelium christi seu corpus christi. imo tota ipsius humanitatem plene describit. Corpale enim hoc corpus christi significat. prout in precedenti dictum est. Unde subdiaconus in primis calicem preparat. panem et vinum in illo disponens a sacerdote postmodum consecranda. quia nimirum lex que per subdiaconum hic congrue designatur huiusmodi oblationis misterium presignauit dicens. quod melchisedech sacerdos obtulit abraham panem scilicet de frumento et vinum de racemis. a christo postmodum exhibenda. et in veritate consecranda sicut habetur in genesi. et dicitur sub sexta particula canonis super verbo. **Accepit panem. Oblatio panis et vini significat pia desideria fidelium. seu pro imolatione seu pro hostia viua. Rursum in pane corpus christi in vino sanguis eius. in aqua populus representatur. Et dicitur panis a pan quod est totum. quoniam hic et in futuro est tota vita nostra. Vinum dicitur a vite. cui dominus in euangelio se comparat. Aqua vero ab equalitate dicitur. quia per hoc sacramentum angelis equari debemus. licet autem sint due species non tamen sunt duo sacrificia. vnitas enim verbi vnitatem efficit sacrificij. Hoc est enim illud pallium quod noe filij steterunt. quo christiani christi ebrietate. id est passionem sub sacrificio tegetur. Deinde subdiaconus ferens in manu sinistra calicem et desuper corporale et illud diacono offerens significans quod dominus subdiaconus fuit quoniam libere aperuit et diaconus quoniam dixit. non veni ministrari sed ministrare. Diaconus vero patenam cum hostia de manu subdiaconi recipit inter pollices et indices veriusque manus. interposito tamen manipulo inter ipsos pollices et patenam. Neque manus subdiaconi opera sunt legis. patena latitudo cordis manipulus opera euangelij. pollex vigor virtutis. index discretio. sunt igitur hae ad significandum. quod opera legis et latitudo cordis ad opera caritatis non sufficiunt ad salutem. nisi operibus euangelicis. quorum diaconus annunciator est cum vigore virtutis et discretionem mentis adhibitis. adiuuentur atque perficiantur. Supponuntur autem indices pollicibus. ad notandum quod virtutis vigor exercendus non est absque discretionem. que cunctarum est mater et fundamentum virtutum. Subsequenter diaconus ipse patenam cum hostia ex institutione concilij anachiritam pontifici representat. ad notandum quod per euangelicam traditionem quae diaconus figurat ad altare id est ad solennem ritum peruenit ecclesia. quia lex que per subdiaconum signatur hoc nostre salutis sacrificium solimodo presignauit. ut premissum est. Et pontifex seu sacerdos hostiam collocat super altare. Calicem vero cum vino ipse diaconus retinet et collocat in altari. Circa quod notandum est quod hostia significat corpus christi non sanguinem. sacerdos christum. Solum ergo sacerdos absque cuiusque adiutorio illam offert dicens.**

Suscipe sancte pater. et quia xpus seipm in ara crucis obtulit deo patri et illa i altari sup corpore quale super sindonem mundam disponit inuens qd ip met xpus hoc sacramentum instituit et ecclesie tradidit obseruandum dicens. hoc est corpus meum. et hoc facite in meam commemorem. **D**isponit autem et collocat hostiam cum signo crucis. quia sicut xpi oblatio in cruce facta fuit. sic et oblatio sacerdotis que in illius memoriam fit cum signo crucis fieri debet. Collocat etiam illa directe super crucem in consecratione altaris cum cruce in aere factam. quia et xpus carne suam cruci affixit. Verum vinum in calice sanguine xpi designat. et ideo solus diaconus absque sacerdote qui xpm designat calicem tenet. ad notandum qd in xpi inolatione sanguis fuit a corpore separatus non tamen solus sed vna cum sacerdote illum offert. et super pallam corporalem collocat. seu potius sacerdos illo mediante qd ex eo patet. quia non dicit offero in singulari sicut dicitur i hostie oblatione. sed dicit. Offerimus tibi domine. et cetera. Ex quo etiam clare conuincitur qd ambo pariter debent verba ipsa proferre. Diaconus ergo calicem vna cum sacerdote offert. quia non solum xps seipm deo patri obtulit. verum etiam per euangelium suum. cuius diaconus est figura et baiulus huius sacrificij ritum instituit et ecclesie commendaui quam institutionem et commendationem. ipse diaconus tanquam predicator euangelij nunciare et manifestare debet. ex suo officio ab ista militate ecclesie obseruandam. ideoque participare debet sacerdote in calice offerendo. non tamen in consecrando quia illud solius est officij sacerdotis. solus tamen episcopus vel sacerdos aqua vno omiscet in calice. quod nulli inferiori facere licet quam solus xps populos sanguine suo redemit. preterea admixtio huius vnionem populi cum xpo designat ut sequitur. que fieri non potest nisi per gratiam xpi. cuius typum gerit pontifex et sacerdos. **C**omiscetur autem aqua vno in calice ex institutione alexandri pape primi. **P**rimo ad notandum. qd nunquam salus populi esse potuit sine sanguine xpi effusione. nec etiam sanguinis effusio sine populi salute. quia xpus populum sibi reconciliauit in morte. **S**criptum est enim qd aque multe sunt populi multi. christus autem sanguinem suum fudit pro populo. sicut ipse testatur. **H**ic est sanguis meus noui testamenti qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. **S**ecundo ad notandum. qd de latere christi simul exiit sanguis et aqua quatenus nec xpus fit sine populo. nec populus sine xpo. **C**um ergo aqua vno miscetur. tunc xpo populus adiunatur. **H**oc quoque misterium lex mosaica presignauit. sicut apostolus exponit dicens. bibebant de spiritali. ossequente eos petra. **P**etra autem erat xpus. **Q**uapropter sacerdos in calice aquam fundit ut sic aqua non separatur a vno sic populus nunquam separatur a xpo. **T**ercio commiscetur ut diuinitas et humanitas in vna persona iuncta esse intelligantur. **V**iam per vinum diuinitas. per aquam humanitas intelligitur. **Q**ui ergo in altaris officio aquam sine vno vel e converso ei ministrat. quantum in se est diuinitatem ab humanitate separat. de quo dicitur sub sexta particula canonis super verbo. hoc est corpus meum. et super verbo. hic est calix. **S**ane sacerdos vel minister missurus vinum et aquam in calicem prius effundit modicum in terram. non solum ut metus siue locus vasis per quem fluere debent mutetur et si quid est in superficie vini vel aque emitatur. verum etiam ad ostendendum qd sanguis et aqua de latere christi usque in terram fluxerunt. ad quod misterium se preparat peragendum. **C**onsiderandum etiam est. quia aqua benedicitur quando vno admiscetur. vnum vero non. **E**t hoc ideo ut quidam dicunt. **P**rimo quia vinum suam benedictionem expectat. sed hec ratio non videtur sufficiens quoniam in benedictione vini sub nomine calicis. tam vinum quam aqua simul benediciuntur. **V**nde potest secundo modo dici. qd vinum in hoc loco christum significat. qui nulla egit benedictione aqua populum qui in hac vita nequit esse sine peccato propter quam indiget benedictione dei ut reddatur dignus ad premissam vnionem eum xpo. **A**d hoc igitur significantibus aqua benedicitur quando vno admiscetur. **T**ercio etiam vinum non benedicitur. quia subdiaconus qui non potest benedicere. debet ex officio suo illud in calicem mittere ut premissum est. **Q**uarto quia populus per aquam significatus vni xpo solum per benedictionem gratie ipsius christi. quem sacerdos benedicens figurat. **E**st autem plus de vno quam de aqua ponendum arbitrio sacerdotis. ita tamen qd aqua a vno absorbeatur et vini saporem retineat et hoc in signum qd ecclesia debet incorporari xpo non christus ecclesie. **V**nde augustinus non tu mutabis me in te. sicut cibum carnis tue. sed mutaberis in me. de hoc etiam dicitur super dicto verbo. hic est calix. **E**t in sexta parte sub quinta feria cene domini prope finem. **P**redicatus etiam alexander papa statuit oblationem ex azimo et in modica fieri quantitate dicens. hec oblatio quanto rarior tanto potior. **N**on est etiam omittendum qd in missis priuatis ministrans sacerdos ampullam cum vno manum eius non osculatur sed ministrans ampullam cum aqua sic. quoniam vinum christum. aqua genus humanum osculum vero pacem inter deum et hominem significat reformatam. regulariter tamen cum celebrati aliquid portigitur vel ab eo recipitur. manus osculum interponitur. ad designandum qd omne seruicium omnisque reuerentia deo exhibita cuius vices celebrans gerit. procedere debet ex feruore caritatis et amoris. qui per manus osculum designatur. de hoc etiam sub euangelio dictum est. et sub ti. de pacis osculo dicitur. **C**alix autem ponitur romae ad dextrum latus oblate et bene quasi sanguinem suscepturus qui de latere christi noscitur fluxisse. **E**t ad designandum sanguinem et aquam de dextro christi latere emanasse. **P**reterea si a

...

latere stet recta pars crucis. que fit communiter super hostiam et calicem non producit solum modo super hostiam quod tamen fieri debet. Crux enim ipsa inchoari debet super hostiam et perfici super calicem. prout ex diuersis locis et verbis ipsius canonis colligitur euidenter. De hoc dicitur in octaua particula canonis super verbo. hostia sanctam. Communiter tamen alibi ponitur hostia inter sacerdotem et calicem. Primo ad notandum quod christus est mediator dei et hominum. et secundum hoc sacerdos deum patrem. hostia christi. aqua in calice populum significat. quia non nisi christo mediante ad resurrectionis gaudium possumus peruenire. Secundo propinquior est sacerdoti hostia quam calix quia prius a christo consecrata legitur quam sanguis et apostolis prius data. hanc ratio facit potius pro dictis romanis. qui cruces incipiunt super hostiam. et deinde eas super calicem produciunt. Porro cum sacerdos accipit patenam cum hostia. praeolum cum aqua. calicem cum vino. et thuribulum cum incenso. efficit super ea crucis signaculum. ut per crucis virtutem omnis conatus diabolice malignitatis effugiat ne contra sacerdotem vel sacrificium aliquo modo preualeat. Et nota quod in ampullis. in quibus vinum et aqua continentur pro sacrificio spiritualiter considerandum ea quod in propria substantia incomprehensibilia continentur futura sacramenta. Dicitur autem ampulla quasi ampulla bulla. significans cor humanum. quod amplum debet esse latitudine caritatis. Rursus ammulae. id est vasa ad offerendum vinum. sunt predicatores mordaciter inrepantes. vel quilibet spiritus sancti gratia inebriati et alios inebriantes. Vnde vero id est aquatica vasa. sunt doctores aqua sapientie salutaris potati et vitalibus aquis repleti. Rursus adhuc premissa alio ordine prosequamur. In quibusdam ecclesiis subdiaconus portat calicem in sinistra. patenam in dextra. et desuper corporale vnus cantor. oblataz. cum fauone et vinum cum ampulla. Aliter vero prebet aquam vino miscendam. vltimo diaconus fundens aquam in calice offert presbitero seu episcopo. Mempe subdiaconus est christus. calix passio. patena crux sinistra presens vita. dextra futura. corporale ecclesia. vnus cantor iudaicum populum figurat. alter gentilem. ampulla deuotionem oblata corpus. vinum sanguinem. aqua ecclesiam. archidiaconus christum. presbiter seu episcopus deum patrem. Subdiaconus ergo. calicem portat in sinistra. quia christus de torrente bibit in via. id est passionem sustinuit in presenti vita. patena in dextra. quia per crucem peruenit ad gloriam. propter hoc enim exaltauit illum deus. desuper corporale. quia eius passionem ecclesia non desinit imitari. Corporale enim candidatur. et ecclesia per multas tribulationes christo conformatur. Subdiaconus etiam noster scilicet christus patenam cum calice portauit. quoniam cruce in passione baiulauit. Primus cantor offert oblata cum fauone. et vinum cum ampulla. quia primitiua ecclesia de iudeis suscepit fidem passio-

nis in deuotione mentis oblata. ergo non nudis manibus. sed cum fauone candido. id est cum manipula alba. et munda offert. ad notandum quod christi corpus ab his tantum digne suscipitur qui carnes suam cum vicis et concupiscentiis crucifigunt. Alius autem cantor offert aquam quam diaconus miscet vino. et offert presbitero seu episcopo. haec est gentilitas que suam obruit multitudinem quam christus in passione obruit deo patri. Potest enim non incompetentem dici. quod altare mensam domini. in qua cum discipulis suis conuiuabatur ara cruce. calix sepulchrum vel passionem christi. de quo in prima parte sub titulo picturis dictum est. Et patena que a patendo dicitur cor latum et amplum significat. super hanc patenam id est super latitudinem caritatis sacrificium iusticie debet offerri. ut olocustus anime pingue fiat hanc cordis latitudinem habebant apostoli. cum per dicitur dicebat. Et si oportuerit me mori tecum non negabo. Similiter et omnes apostoli christo dixerunt sed latitudo cordis ab eis aufugit. et latuit cum omnes nigro relicto christo fugerunt et latuerunt ad quod significandum post susceptam mentem oblata. sacerdos abscondit sub corporali patena vel saltem ea ab altare remotam. subdiaconus retrorsum tenet inuolutam. per hoc ergo discipulorum fuga vel latibulum. vel infidelitatis execratio designatur. qui dum verum sacrificium offerretur relicto christo fugerunt et latuerunt. sicut eis ipse predixerat. Omnes inquit vos scandalum patiemini in me in hac nocte. Scriptum est enim. per eucliam pastorem. et discipulum regem oues gregis. Postquam autem surrexero precedam vos in galileam. De hoc dicitur sub titulo sanctis. Et ideo sacerdos dicitur. pax domini. quasi dominice resurrectionis annunciatum. eulogium refumit patenam. quia cum esset sero die illa vna sabbatorum. et fores essent clausae ubi erant discipuli congregati propter metum iudeorum. venit ihesus factus in medio dixit eis pax vobis. refumens oues que trepidantes aufugerant. Rursus patena que propter sui formam diuinitatem que inicio caret et fine. significat usque ad dominicam orationem absconsa tenetur. ad designandum quod diuinitas nobis absconsa et velata est in hoc mundo. Sed quando in oratione dominica dicitur. Panem nostrum manifestatur. ad ostendendum quod quando ad panem nostrum. qui in celis est peruenimus tunc diuinitas que in hoc mundo absconsa. et velata est manifestabit se nobis. et videbimus ipsum sicut est. de hoc dicitur sub titulo de resurrectione patene. In quibusdam tamen locis patena disco aperta tenetur. ad designandum quod sacerdos orat pro eternis. que per christi predicationem nobis reuelantur. Per patenam enim que rotunda est eternitas que principio caret et fine congrue designatur. Sane subdiaconus tenet patenam a parte posteriori eleuatam quasi diceret. Inimici mei qui posteriorum oblitus. ad anteriora me extendo. inueniens etiam quod referre.

Debetis omnia opa nostra ab christu et ab eorona eternam. Patena que qz seorsum a calice reuoluta scz pars superioz subtus posita. signifi- cat lapidem a sepulchro commotum et reuolutu. Et nota qz diaconus tradit patenam subdiacono tenendam innuens qz xpus otulit discipulis suis potestatem predicandi regnu dei. Circa hoc etiã videbitur sub ti. de resumptione patene Circa oblationem populi notandum est. qz populus offerre debet. Juxta illud exodi. Non apparebis in conspectu dei tui vacuus per oblata quoqz munera possumus commemorare copiosam victimaz. q oblata est a populo. cum rex salomon templu et altare domino sacralet. Exemplo em illis p' ebs fidelis offert se et dona deo. sed in re. te. conueniebat populus in iherusa'em quibusdam magnis solennitatibus. scilicet pasca pentheco. et in festo cenotaxiarum vt orarent in templo et tunc tenebantur offerre. Et nota qz in re. te. populus offerebat sacrificium legale et voluntarium. scz pro peccato. pro graciaramactione dona vota et olocaustra. Sacrificium legale sunt decime et primicie. vel ea que lex iussit offerri. Deutro. xij. c. Voluntarium est. quod sponte pro peccato et p legis transgressione offerebatur. Dona sunt que in templi ornatum offerebantur. Vota que p periculis infirmitatis vel belli. De olocaustra pmissum est. Unde dicitur in paralip. q obtulerunt principes pro votis pro spontaneis pro peccato. pro regno. pro sanctuario. pro iuda. sicutus igitur sinagoge transiit in religionem ecclesie et sacrificia carnalis populi mutata sunt in obseruanciam populi spiritualis. Nam sicut populus ille moysi descendenti de monte. diuersa dona ad faciendum tabernaculum offerebat. sic ep scopo de pulpito venienti christiani deuotas offerunt oblationes. Alius offert aurum imitatus magos. qui aurum domino obtulerunt. Alius argentum secutus illos. qui pecuniam in gazophylatio posuerunt. Alius vero aliquid de sua sub- stancia. vt associe illis qui per paulu et barnaba neccia pauperibus transmiserunt. Nec est curam dum que quantitas vel species offeratur. sed potius mes attenditur offerentis. Unde prouer. nj. Non ora dominum deum tuum de tua substantia. Et thobie. iij. Ex tua substantia fac elemosinam et magi obtulerunt christo nato. aurum thus et mirram. mathe. ij. Juxta illud psalmista. Tibi offerent reges munera. Nec scdm gregorium. offerens a muneribus sed munera ab offerente placent. Offerunt quoqz legale sacrificium in decimis et primicijs voluntarium. in spontaneis oblationibus pro peccato dum penitencias rebimunt. pro graciaramactione dum pro collatis a deo aliqua gracia quicquã offerunt. Dona bu in edificijs ecclesiarum vel vrensilla aliquid offerunt. Vota dum quod in periculis vouerunt exoluunt. Olocaustrum offerunt. qui seculum tere linguunt et sua pauperibus distribuunt. Offerens autem manum sacerdotis osculatur. per quod fia-

tes est in opere designatur. de quo etiam iam premissum est. Offerentes vero panem et vinum significant discipulos qui preueniunt parare ne- cessaria ad pasca. Verum clerici vel monachi etiam animistrationes habentes. non offerunt nisi in officio mortuorum et in noua celebratione sacerdotis et in quibusdam precipuis solennitatibus cum em ipi de oblationibus viuant et ipi ac sua deo obalti sunt non tenentur offerre. Viri ante mulieres offerunt. ipi em fortes in xpo designant scz martires. qui in primitiua ecclesia plures contumelias passi xpo victima obtulerunt dum occubuerunt. Deinde mulieres que fragiliores designat. scz confessores qui tempore pacis domino laudis hostias obtulerunt. Preterea vir caput est mulieris et ideo a capite ratio est edenda. Subdiaconi autem vel acoliti recipiunt oblationes que ad manum episcopi differuntur. ad notandum qz ipse non sua sed aliena manu debet tpalia ministrare. Sane romanus pontifex nullã oblationem manibus tangit nisi illam que pro defunctis offertur. quam ideo manibus accipit vt fugillet errorem dogmatizantium elemosinas n pro desse defunctis. et nisi oblationem panis quã tangit. tum ppter reuerenciam sacrificij. quod ex pane conficitur. tum quia est vicarius eius qui de se dicit. ego sum panis viuus. Ceteras vero oblationes ad pedes accipit propter illud quod in actibus apostolorum habetur. quoniam offerrebant precia eorum que vendebantur. et ponebant ante pedes apostolorum. et quia omnia sua sunt prout sub euangelio tactum est. Et sacerdos oblationes manu tangit. representans illud leuitici primo et quarto. ponetqz manus super caput hostie et acceptabilis erit atqz in expiatione proficiens. Et nota qz p defunctis offertur panis et vinum. Juxta illud thobie. iij. Panem tuum et vinum tuum super sepulturam iusti constitue id est distribue. Et pecunia siue argentum exemplo iude machabei qui misit offerri duodecim milia dragmas argenti pro peccatis mortuorum secunda machab. xij. Et precia eorum ponebantur ante pedes apostolorum vt premissum est. Et etiam lumen. ad illuminandum illos qui in tenebris purgatorij sedent. quasi offerens ipso facto dicat. Lux eterna luceat eis dne et c. Sane moyses videns qz populus multa obtulisset iussit preconis voce cantari ne quis vltra offerret. exodi xxxv. et xxxvj. c. Nullus tamen sacerdotum nostri temporis talia facere visus est. Susceptis itaqz a populo oblationibus et choro offertorium cantate. episcopus seu sacerdos ad altare reuertitur. quoniam xpus susceptis fidelium votis. cantantibus turbis. Osanna in excelsis. in proximo imolandum intrauit in templum.

De secunda eburificatione.
Hlatone mistica de qua premissus est suscepta statim adoletur incensum p qd illud immisit qd statim subscribit